

Justinai Paulauskaitei
Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos
Viešo administravimo subjektų veiklos skyriaus vedėjai
justina@konkuren.lt

2012 m. balandžio 26 d.,
Vilnius

Dėl Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairių projekto

Advokatų kontora Tark, Grunte, Sutkienė ir partneriai TARK GRUNTE SUTKIENE, susipažinusi su Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – **Konkurencijos taryba**) Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairių projektu (toliau – **Gairės**) ir pasinaudodama Konkurencijos tarybos suteikta teise pateikti savo nuomonę dėl projekto, teikia šias žemiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus.

Visų pirma norime padėkoti Konkurencijos tarybai už iniciatyvą ir pastangas padėti viešojo administravimo institucijoms priimti sprendimus, kurie užtikrintų sąžiningos konkurencijos laisvės principų įgyvendinimą.

Mes, kaip verslo konsultantai, dažnai susiduriame su valstybės ir savivaldybių institucijų sprendimais, kuriuos priimant konkurencijos teisės normos nėra tinkamai įvertinamos. Vienas iš dažniausiai pasitaikančių ir reikšmingai verslo galimybes įtakančių sprendimų – išimtinių teisių suteikimas, dėl kurių jau ne kartą yra pasisakiusi Konkurencijos taryba ir teismai savo sprendimuose. Manome, kad Gairėse būtų tikslinga apibendrinti Konkurencijos tarybos ir teismų praktiką bei pateikti konkretesnes rekomendacijas institucijoms kokiais atvejais ir koku būdu tokios teisės gali būti suteikiamos. Pavyzdžiui, galima paaiškinti, kad Konkurencijos taryba, sprendžiant dėl išimtinių ar specialių teisių suteikimo, rekomenduoja vadovautis tokiais principais:

- Išimtinės ar specialios teisės iš viso neturi būti suteikiamos, jei tam tikra prekė ar paslauga gali būti tiekiamas laisvos rinkos sąlygomis, neribojant rinkos dalyvių skaičiaus;
- Jei dėl prekės ar paslaugos specifikos ar dėl imperatyvių įstatymo reikalavimų prekė ar paslauga gali būti tiekta tik vienas ar keli ūkio subjektai, išimtinės ar specialios teisės jiems turi būti suteikiamos viešo konkurso keliu parenkant tokių prekių ar paslaugų tiekėjus;
- Išimtinių ar specialių teisių suteikimo laikotarpis turi būti kuo trumpesnis ir neturėtų būti ilgesnis nei būtina tam, kad atsipirktų ūkio subjektų daromos investicijos.

Antra, mūsų nuomone, Gairėse būtų tikslinga aptarti institucijų sprendimus pačioms organizuoti ir/ar vykdyti tam tikrą ūkinę veiklą, kurios priežiūra ir kontrolė yra pavesta tai institucijai.

Estija
Roosikrantsi 2
10119 Talinas
Tel +372 611 0900

Latvija
Brivibas 43
Ryga LV - 1010
Tel +371 6788 9999

Lietuva
Didžioji 23
LT-01128 Vilnius
Tel +370 5251 4444

www.tarkgruntesutkiene.com

Praktikoje neretai pasitaiko atvejų, kai institucijos, atsakingos už tam tikrų viešųjų paslaugų teikimą, steigia sau pavaldžias bendroves, kurios vykdo ūkinę veiklą ir teikia paslaugas rinkoje konkuruodamos su privačiais ūkio subjektais. Valstybės ar savivaldos institucijoms tokiais atvejais kyla interesų konfliktas, nes, iš vienos pusės, jos turi užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę visiems rinkos dalyviams, bet, iš kitos pusės, jos turi finansinį suinteresuotumą sėkminga jų kontroliuojamų bendrovių veikla, todėl neretai siekia suteikti išimtines teises savo kontroliuojamoms bendrovėms. Kas ypač svarbu vartotojų gerovės požiūriu, šios valstybės ar savivaldybės kontroliuojamos bendrovės dažnai turi uždarnosios akcinės bendrovės statusą, kas reiškia, kad jos yra pelno siekiančios organizacijos, kurių veiklos tikslai yra akcininkų turtinių interesų tenkinimas, bet ne viešojo intereso užtikrinimas. Atsižvelgiant į tai manome, kad Gairės galėtų pateikti tokias rekomendacijas institucijoms:

- Viešojo administravimo institucijos turėtų vengti interesų konflikto ir nusteigti savo kontroliuojamų bendrovių su tikslu vykdyti ūkinę veiklą, kurios priežiūra ir/ar kontrolė tai institucijai yra pavesta, išskyrus atvejus, jei institucija yra atsakinga už tam tikros viešosios paslaugos teikimą ar kitokio pobūdžio viešo intereso įgyvendinimą, o šie interesai negali būti patenkinti / užtikrinti laisvos rinkos sąlygomis;
- Jei valstybės institucija viešajai paslaugai teikti ar kitokio pobūdžio viešajam interesui užtikrinti steigia įmonę, tai šios įmonės veikla ir funkcijos turi apsiriboti viešosios paslaugos teikimu ar kita viešo intereso užtikrinimui skirta veikla, o tokios įmonės forma turėtų būti pelno nesiekianti organizacija.

Tikimės, kad aukščiau išdėstyti pasiūlymai jums bus naudingi. Prašome kreiptis, jei turėtumėte klausimų dėl aukščiau išdėstyto.

Pagarbiai

Lina Darulienė,
Advokatė

